แนวทางการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

Collaborative Development-Based Internal Supervision Guideline of Educational Institutions in the Digital Era Under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3

จุฬารัตน์ วรสุทธิ์[1*], อรรถพร วรรณทอง[2] และชวนคิด มะเสนะ[3]
Jurarat Worasut[1*], Atthaporn Wannathong[2] and Chuankid Masena[3]

[1,2,3]*หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*
[1,2,3]*Master of Education Degree in Education Administration Research and Evaluation Ubon Ratchathani Rajabhat University*
**Corresponding Author E-mail: jurarat.wg67@ubru.ac.th*
Received: Jun 23, 2026; Revised: Aug 5, 2026; Accepted: Aug 24, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 2) เปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาในยุคดิจิทัล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 346 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .98 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการทดสอบเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาสูงกว่ากลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนจำแนกตามขนาดสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

3) แนวทางการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และการมีส่วนร่วม การวางแผนใช้หลักการมีส่วนร่วม วงจรคุณภาพ PDCA และเทคโนโลยีดิจิทัล การปฏิบัติการนิเทศพัฒนาภายใต้แนวคิดกัลยาณมิตรผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การประเมินผลเพื่อพัฒนาอย่างเป็นระบบด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการสะท้อนผลพร้อมเผยแพร่องค์ความรู้ผ่าน PLC และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

คำสำคัญ: การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา, แนวทาง, สถานศึกษาในยุคดิจิทัล, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) investigate the current state of collaborative internal supervision in educational institutions in the digital era under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3; 2) compare collaborative internal supervision as classified by educational qualifications, work experience, and school size; and 3) propose guidelines for collaborative internal supervision in the digital era. The sample consisted of 346 school administrators and teachers selected through stratified random sampling. The research instruments included a five-point Likert-scale questionnaire with a reliability coefficient of .98 and a structured interview form. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research findings were as follows.

1) The overall current state of collaborative internal supervision was at a high level.

2) School administrators and teachers holding qualifications higher than a bachelor's degree and those with more than 10 years of work experience reported significantly higher perceptions of collaborative internal supervision than the other groups at the .01 level of statistical significance, whereas no significant differences were found based on school size.

3) The proposed guidelines for collaborative internal supervision in the digital era comprised five components (1) analysis of the current situation, problems, and needs based on empirical data and stakeholder participation. (2) participatory supervision planning integrating the PDCA quality cycle and digital technologies. (3) developmental supervision based on a collegial approach through coaching, mentoring, and Professional Learning Communities (PLCs). (4) systematic evaluation for continuous improvement supported by digital technologies for data collection and analysis; and (5) reflection and dissemination of knowledge through PLCs and digital technologies to promote continuous and sustainable improvement in educational quality.

Keywords: Collaborative Internal Supervision, Development Guidelines, Educational Institutions in the Digital Era, Primary Educational Service Area Office.

บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา ระบบการจัดการศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การคิดวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน

และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบ การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จึงต้องอาศัยกระบวนการหลักสามประการ ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศภายใน ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

การนิเทศภายในมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งให้ผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน การนิเทศภายในที่มีคุณภาพจึงต้องเน้นการทำงานร่วมกันของครูและผู้บริหารในทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การติดตามผล ไปจนถึงการสะท้อนผล เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา (กนกวรรณ อุทยานิน, 2565) ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และประเมินผลการบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินจากหน่วยงานภายในและภายนอก รวมถึงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการนิเทศโดยศึกษานิเทศก์ยังไม่สามารถครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ เนื่องจากจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอและมีข้อจำกัดด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง การนิเทศภายในของสถานศึกษาจึงกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การบริหารการศึกษาจำเป็นต้องบูรณาการการนิเทศภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารจัดการ เพื่อใช้ข้อมูลการนิเทศประกอบการตัดสินใจ วางแผน และปรับปรุงการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมสร้างระบบประกันคุณภาพภายในที่มั่นคง (รุ่งทิพย์ ทำนุ, 2558) ในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้ การบริหาร และการนิเทศการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ การนิเทศที่เน้นความร่วมมือระหว่างครูและผู้บริหารจึงช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีผ่านเครื่องมือดิจิทัล เช่น ระบบประชุมออนไลน์ แพลตฟอร์มการทำงานร่วมกัน และระบบจัดการเรียนรู้ เทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการนิเทศ เช่น การใช้ฐานข้อมูลวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ การสร้างแดชบอร์ดติดตามผล หรือการใช้ AI วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ทำให้การนิเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว ยืดหยุ่น และตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น (วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ, 2564)

การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาจึงเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ครูและผู้บริหารได้กำหนดเป้าหมาย วางแผน และดำเนินงานร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดแรงจูงใจและขวัญกำลังใจในการทำงาน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (กนกวรรณ อุทยานิน, 2565) ขณะเดียวกัน เทคโนโลยีดิจิทัลยังช่วยสนับสนุนการนิเทศให้มีความยืดหยุ่น ครอบคลุมพื้นที่ห่างไกล และส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู เพื่อให้สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับผู้เรียนยุคใหม่ (วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ, 2564) อย่างไรก็ดี จากรายงานผลการนิเทศภายในจากหลายพื้นที่พบว่า การนิเทศในสถานศึกษายังไม่เป็นไปตามกระบวนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา (สุวิมล เชียงทอง, 2566) ขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ (สายวินิตย์ ดวงสนาม, 2561) ขาดการใช้เทคนิคที่

หลากหลาย (ธนกิจ เสียบไธสง, 2565) และยังไม่ได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศอย่างเพียงพอ (ธารทิพย์ ดำยศ, 2561) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพของการนิเทศและประสิทธิภาพของกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอน

ดังนั้น การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการใช้เทคโนโลยีสนับสนุน และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการสะท้อนผล (Khan et al., 2009) จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยต้องอาศัยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์สภาพจริงของโรงเรียน (ภีชาวิชญ์ ยางงาม, 2564; สุวิมล เชียงทอง, 2566) เพื่อออกแบบแผนการนิเทศที่ตอบสนองต่อบริบทและความต้องการของแต่ละสถานศึกษา (ธิดารัตน์ หัตถมา, 2566; Florence Imaobong Archibong, 2012; พุทธชาด แสนอุบล, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทเป็นส่วนใหญ่ซึ่งเผชิญกับความท้าทายด้านทรัพยากรและการเข้าถึงเทคโนโลยี การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาที่นำเทคโนโลยีมาปรับใช้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยลดช่องว่างด้านทรัพยากร และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การวางแผนการนิเทศภายในที่มีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์สภาพจริงในสถานศึกษาจะช่วยให้การดำเนินงานมีความสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของครูและผู้เรียนในพื้นที่ (สุวิมล เชียงทอง, 2566) ซึ่งการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาในยุคดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างความยั่งยืนในระบบการจัดการศึกษา การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จะช่วยให้สามารถออกแบบและพัฒนากระบวนการนิเทศภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและตอบสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาในอนาคตได้อย่างสมบูรณ์

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาในยุคดิจิทัลที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อันจะช่วยให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความต่อเนื่อง และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ขอบเขตตัวแปร และ ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูล โดยขอบเขตตัวแปรเป็นการศึกษาการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ (2) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา (3) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา (4) ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา และ (5) ด้านการสะท้อนผลและเผยแพร่การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา ส่วนขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 346 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายใน และศึกษานิเทศก์ เพื่อใช้ในการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาให้มีความครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา

การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา (Collaborative Supervision) เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในทุกขั้นตอนของกระบวนการนิเทศ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินงาน และการสะท้อนผลร่วมกัน อันส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เน้นการทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กร (กนกวรรณ อุทยานิน, 2565) ทั้งนี้ การนิเทศภายในลักษณะดังกล่าวยังช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ ความเชื่อมั่น และความรับผิดชอบต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม (วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ, 2564) อย่างไรก็ตาม การดำเนินการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนายังประสบปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ การวางแผนที่ไม่เป็นระบบ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ยังไม่เพียงพอ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลของกระบวนการนิเทศ (สุวิมล เชียงทอง, 2566) ดังนั้น การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาที่มีความเป็นระบบ บูรณาการเทคโนโลยี และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในบริบทปัจจุบัน

2. แนวคิดการใช้เทคโนโลยีเพื่อการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาในยุคดิจิทัล

การใช้เทคโนโลยีเพื่อการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาในยุคดิจิทัล มุ่งเน้นการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ากับกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยสอดคล้องกับแนวคิดการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลที่ส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเชิงบริหารควบคู่กับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ทั้งนี้ เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ การประชุมออนไลน์ และเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำมาใช้ในการวางแผน ดำเนินงาน ติดตาม และสะท้อนผลการนิเทศได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ, 2564) ซึ่งการประยุกต์ใช้

เทคโนโลยีดังกล่าวจำเป็นต้องคำนึงถึงความพร้อมด้านทักษะดิจิทัลของบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาเกิดประสิทธิผลสูงสุดและสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

3. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

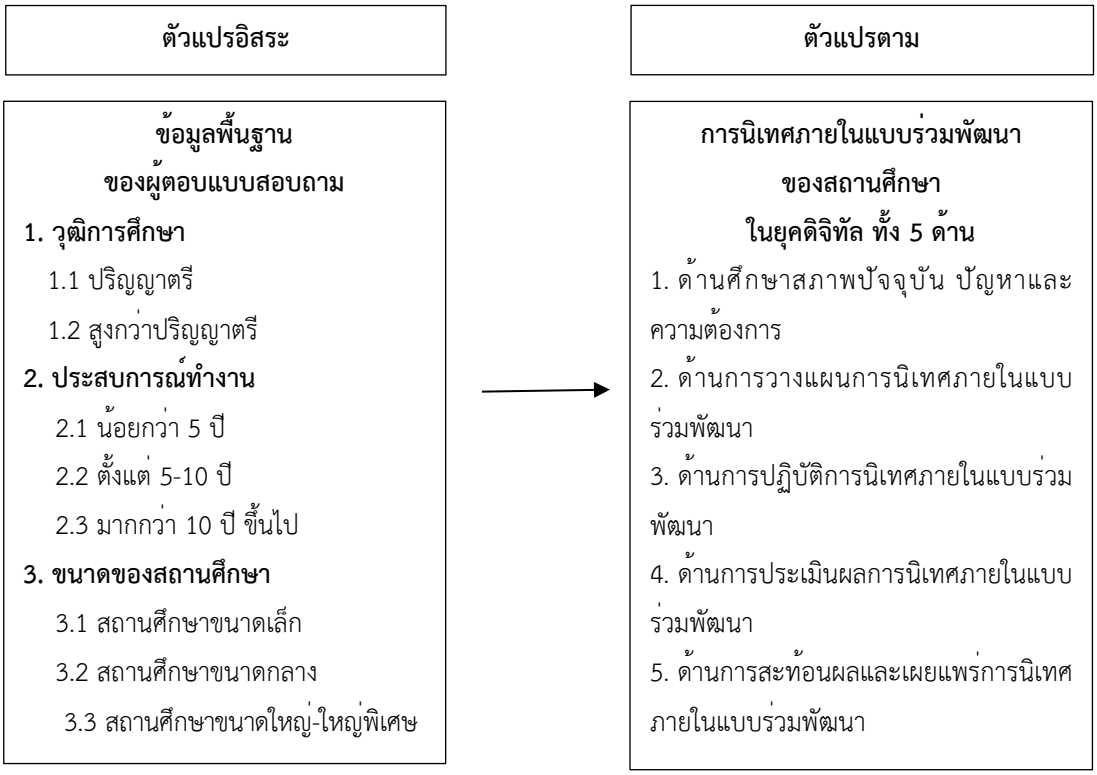
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมีบทบาทในการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาในสังกัดให้ดำเนินงานตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ภายใต้วิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมและการนำนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ เขตพื้นที่ดังกล่าวครอบคลุมสถานศึกษาในพื้นที่ชนบทเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีความหลากหลายทั้งด้านทรัพยากร บุคลากร และโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยี ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการต้องปรับให้สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ ทั้งยังพบข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ ภาระงานของบุคลากรที่สูง การขาดทักษะด้านเทคโนโลยีของครูบางส่วน และข้อจำกัดด้านอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัล ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศภายใน ดังนั้น การพัฒนาระบบการบริหารและการนิเทศที่บูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล ควบคู่กับการส่งเสริมศักยภาพบุคลากรและการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีความสอดคล้องกับบริบทและเกิดความยั่งยืนในระยะยาว

4. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนามีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูและผู้บริหารในการวางแผน ดำเนินงาน และสะท้อนผลร่วมกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ (กนกวรรณ อุทยานิน, 2565) ทั้งนี้งานวิจัยของวชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ (2564) ชี้ให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกับกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามและประเมินผล รวมถึงส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูได้อย่างมีประสิทธิผล ขณะที่สุวิมล เชียงทอง (2566) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนิเทศ ได้แก่ การวางแผนอย่างเป็นระบบ การมีส่วนร่วมของบุคลากร และการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งงานวิจัยยังสะท้อนปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ การขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน และข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยี (สายวินิตย์ ดวงสนาม, 2561; ธนกิจ เสียบไธสง, 2565) ดังนั้น การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาที่บูรณาการเทคโนโลยีและส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทในยุคดิจิทัล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลแตกต่างกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลแตกต่างกัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2568 ทั้งสิ้น 3,251 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3, 2569: ออนไลน์)

2. ตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 346 คน กำหนดตัวอย่างโดยใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการเปิดตารางของ Krejcie และ Morgan ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการสัมภาษณ์โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 2 คน ครูจำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 5 คน ตามคุณสมบัติ ดังนี้ 1) มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป 2) มีผลงานเป็นที่ประจักษ์เพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติ 3) ได้รับรางวัลต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารหรือการจัดการเรียนการสอน อุทิศตนเพื่อประโยชน์แก่วิชาชีพตลอดระยะในการปฏิบัติงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในการวิจัย มี 2 ฉบับ ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ฉบับที่ 1 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะตรวจสอบรายการ checklist ประกอบด้วยวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 31 ข้อ เกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา 3) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา 4) ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา 5) ด้านการสะท้อนของการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นข้อความ 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert มีระดับคะแนน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อหาแนวทางการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา 3) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา 4) ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา 5) ด้านการสะท้อนผลและเผยแพร่การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา

4. การสร้างเครื่องมือ วิธีการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

4.1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาตำรา เอกสาร บทความและงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิดสภาพและปัญหาการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

4.2) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

4.3) ศึกษาตัวแปรที่สำคัญด้านต่าง ๆ โดยศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.4) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นข้อความ 5 ระดับ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล

4.5) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไขเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ให้สมบูรณ์

4.6) นำข้อเสนอแนะ ข้อบกพร่องที่พบมาปรับปรุงแก้ไข

4.7) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ตามวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนของ บุญชม ศรีสะอาด (2560)

4.8) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ ไปปรับปรุง แก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยนี้ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .80-1.00 ของบุญชม ศรีสะอาด (2560)

4.9) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิแอลฟา (α-Coefficient) ของ Cronbach โดยค่าความน่าเชื่อมั่นทั้งฉบับ .98

4.10) นำผลที่ได้มาพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

5.1) แบบสอบถามตอนที่ 1 สภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ

5.2) แบบสอบถามตอนที่ 2

5.2.1) สภาพการดำเนินการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำมาแปลผลความหมายโดยใช้แนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2.2) เปรียบเทียบสภาพการดำเนินการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ใช้การทดสอบค่าที (t-test) หาค่าความแปรปรวนทางเดียว วิเคราะห์โดยการทดสอบเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe'

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยคำนวณ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำมาแปลผลความหมายโดยใช้แนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560)

จากนั้นวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ใช้การทดสอบค่าที (t-test) หาค่าความแปรปรวนทางเดียว วิเคราะห์โดยการทดสอบเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe'

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 2 คน ครูจำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 5 คน เกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ทำการวิเคราะห์เนื้อหาเสนอรายงานในรูปความเรียงต่อไป

ผลการวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 346 คน ผลการวิจัย พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง โดยส่วนมากคือ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 82.95 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 17.05 ตามลำดับ ประสบการณ์ทำงาน โดยส่วนมาก คือ น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.23 ตั้งแต่ 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.90 และ มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.87 ตามลำดับ ขนาดของสถานศึกษา โดยส่วนมาก สถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.33 สถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 33.53 และ สถานศึกษาขนาดใหญ่ - ใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 12.14 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ที่	สภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	ระดับปฏิบัติการ			
		$\bar{X}$	S	แปลผล	ลำดับที่
1	ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ	3.85	.79	มาก	2
2	ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	3.84	.81	มาก	4
3	ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	3.77	.82	มาก	5
4	ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	3.87	.80	มาก	1
5	ด้านการสะท้อนผลและเผยแพร่การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	3.85	.83	มาก	3
รวม		**3.84**	**.78**	**มาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.84) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา มีการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.87) รองลงมา คือ ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มีการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.85) ด้านการสะท้อนผลและเผยแพร่การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนามีการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.85) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา มีการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.84) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนามีการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.77)

ผลการวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ที่	สภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	ปริญญาตรี (n=287)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=59)		t	p
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1	ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ	3.77	.80	4.23	.64	-.46**	.00
2	ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	3.77	.82	4.22	.67	-.45**	.00
3	ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	3.69	.83	4.17	.62	-.47**	.00
4	ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	3.79	.80	4.21	.66	-.42**	.00
5	ด้านการสะท้อนผลและเผยแพร่การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	3.76	.84	4.27	.67	-.51**	.00
รวม		**3.76**	**.79**	**4.22**	**.62**	**-.46****	**.00**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ที่	สภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	แหล่งความแปรปรวน	Ss	Df	MS	F	P
1	ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ	**ระหว่างกลุ่ม**	17.60	2	8.81	15.10**	.00
		ภายในกลุ่ม	200.0	343	.58		
		รวม	217.60	345			

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ที่	สภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	แหล่งความแปรปรวน	Ss	Df	MS	F	P
2	ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	**ระหว่างกลุ่ม**	19.40	2	9.71	16.00**	.00
		ภายในกลุ่ม	207.00	343	.61		.
		รวม	226.40	345			
3	ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	**ระหว่างกลุ่ม**	17.20	2	8.60	13.80**	.00
		ภายในกลุ่ม	214.20	343	.63		
		รวม	231.40	345			
4	ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	**ระหว่างกลุ่ม**	16.90	2	8.45	14.40**	.00
		ภายในกลุ่ม	201.40	343	.59		
		รวม	218.30	345			
5	ด้านการสะท้อนผลและเผยแพร่การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	**ระหว่างกลุ่ม**	18.00	2	8.99	14.00**	.00
		ภายในกลุ่ม	220.30	343	.64		
		รวม	238.30	345			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	17.80	2	8.89	15.70**	.00
		ภายในกลุ่ม	193.60	343	.56		
		รวม	211.40	345			

*มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ที่	สภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	แหล่งความแปรปรวน	Ss	Df	MS	F	P
1	ด้านศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	1.96	2	.98	1.56	.21
		ภายในกลุ่ม	215.71	343	.63		
		รวม	217.67	345			
2	ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	3.53	2	1.76	2.70	.06
		ภายในกลุ่ม	223.80	343	.65		
		รวม	227.33	345			
3	ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	2.01	2	1.00	1.50	.22
		ภายในกลุ่ม	229.43	343	.67		
		รวม	231.44	345			
4	ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	2.50	2	1.25	1.98	.13
		ภายในกลุ่ม	215.82	343	.63		.
		รวม	218.32	345			
5	ด้านการสะท้อนผลและเผยแพร่การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	0.977	2	.49	0.71	.49
		ภายในกลุ่ม	237.34	343	.69		
		รวม	238.32	345			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	2.03	2	1.02	1.67	.19
		ภายในกลุ่ม	209.35	343	.61		
		รวม	211.38	345			

*มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาโดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ผลการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จากการวิเคราะห์และสรุปผลจากแบบสอบถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ สถานศึกษามีความแตกต่างด้านรูปแบบและประสิทธิภาพของการนิเทศภายใน โดยยังขาดเครื่องมือและระบบที่ทันสมัยและเป็นรูปธรรม การพัฒนาควรเริ่มจากการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยี และทรัพยากร ควบคู่กับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านการนิเทศในบริบทดิจิทัล การดำเนินงานควรใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากหลายแหล่งโดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสะท้อนสภาพจริงอย่างแม่นยำ และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดลำดับความสำคัญของปัญหา

2. ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ชัดเจน และต่อเนื่อง โดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายร่วมกับครู การวางแผนควรยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากบริบทจริงเป็นฐานในการกำหนดแนวทางการนิเทศ ควรดำเนินการภายใต้กรอบวงจรคุณภาพ PDCA เพื่อให้สามารถติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งควรบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการวางแผนและติดตามผล

3. ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา ควรยึดแนวคิดการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยเน้นการร่วมเรียนรู้และพัฒนาระหว่างผู้นิเทศและครู มากกว่าการควบคุมหรือประเมินผลเพียงอย่างเดียว รูปแบบการนิเทศควรมีความหลากหลายและยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยบูรณาการการนิเทศแบบออนไซต์ควบคู่กับการนิเทศผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล การดำเนินงานควรเน้นการโค้ช การให้คำปรึกษา และการสะท้อนผลอย่างสร้างสรรค์ภายใต้กระบวนการ PLC อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดตาม บันทึก และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความต่อเนื่องของการนิเทศ

4. ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาและนำผลไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานในรอบถัดไป การประเมินควรใช้ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผลลัพธ์ของผู้เรียน และสมรรถนะของครู ควรมีคณะกรรมการกำกับ ติดตาม และสะท้อนผลอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเพิ่มความถูกต้องและประสิทธิภาพในการใช้ข้อมูล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการสะท้อนผล

5. ด้านการสะท้อนผลและเผยแพร่การนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา เป็นกระบวนการสำคัญในการขยายผลและพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันของสถานศึกษา โดยควรดำเนินการอย่างเป็นระบบผ่านกระบวนการ PLC ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการนิเทศ การสะท้อนผลควรแยกแนวปฏิบัติที่ดีและประเด็นที่ต้องพัฒนาอย่างชัดเจน พร้อมทั้งเผยแพร่ผลสำเร็จผ่านช่องทางที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและภาพลักษณ์ทางวิชาการ ขณะเดียวกันควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศแห่งความไว้วางใจและกัลยาณมิตร การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารและทำให้การนิเทศเป็นกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่าโดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีสูงกว่าวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

2.2 ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไปสูงกว่าประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี และประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ตามลำดับ

2.3 ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีทั้งหมด 5 ด้าน สรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา การวางแผน การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผล และการสะท้อนผลอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการตัดสินใจ และบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมในทุกกระบวนการ การนิเทศควรมุ่งเน้นการนิเทศเชิงพัฒนาภายใต้แนวคิดกัลยาณมิตรและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การนำผลการนิเทศไปใช้ปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียน และสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จะทำให้การนิเทศภายในเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาได้ปรับตัวตามบริบทการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือดิจิทัลมาใช้สนับสนุนการวางแผน การสื่อสาร การติดตาม และการแลกเปลี่ยน

ข้อมูลในการนิเทศ ส่งผลให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวและเอื้อต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนกิจ เสียบไธสง (2565) ที่เสนอว่าการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับกระบวนการนิเทศช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการตัดสินใจบนฐานข้อมูล อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แม้จะยังอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนำแผนไปสู่การปฏิบัติจำเป็นต้องอาศัยความพร้อมของบุคลากร ทักษะด้านดิจิทัล เวลา และความร่วมมือจากทุกฝ่าย ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดในการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Glickman et, al. (2021) ที่อธิบายว่าความสำเร็จของการนิเทศขึ้นอยู่กับคุณภาพของการนำแผนไปปฏิบัติ การให้คำปรึกษา การติดตาม และการสร้างความร่วมมือทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

2. การเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงและมีประสบการณ์มากย่อมมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการนิเทศได้อย่างเป็นระบบมากกว่า จึงส่งผลต่อมุมมองเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ กนกวรรณ อุทยานิน (2565); บรรจงรงค์ วรเศรษฐสุขศิริ (2562) ขณะที่ผลการวิจัยพบว่า ขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสิทธิผลของการนิเทศภายในขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ วัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน และการมีส่วนร่วมของบุคลากรมากกว่าขนาดขององค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ Glickman et, al. (2021) ที่มองว่าการนิเทศเชิงพัฒนาให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ทางวิชาชีพและการพัฒนาครูร่วมกัน

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาในยุคดิจิทัล พบว่า ควรดำเนินการครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผล และการสะท้อนผลและเผยแพร่ โดยการศึกษาสภาพปัจจุบันควรใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และเทคโนโลยีดิจิทัลในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเพิ่มความถูกต้องในการตัดสินใจ สอดคล้องกับ วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ (2564) ส่วนการวางแผนควรยึดหลักการมีส่วนร่วมและวงจรคุณภาพ PDCA เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การปฏิบัติการนิเทศควรยึดหลักกัลยาณมิตรผ่านการโค้ช การให้คำปรึกษา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับ ภีชาวิชญ์ ยางงาม (2564) ด้านการประเมินผลควรมุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของ ธิดารัตน์ หัตถมา (2566) และการสะท้อนผลผ่านกระบวนการ Professional Learning Community (PLC) จะช่วยให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ พัฒนาแนวปฏิบัติที่ดี และต่อยอดนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Glickman et, al. (2021) ซึ่งชี้ว่าการเรียนรู้ร่วมกันและการจัดการความรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การนิเทศภายในเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากการวิจัยพบว่าสภาพการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนา ด้านการปฏิบัติการนิเทศมีการปฏิบัติน้อยกว่าทุกด้าน ดังนั้นสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในแบบร่วม

พัฒนา โดยกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติด้านการนิเทศที่มีความชัดเจนและเป็นระบบสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้การนิเทศภายในเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และคุณภาพสถานศึกษา

2) สถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาการนิเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนให้สูงขึ้น พร้อมทั้งจัดทำรายงานสรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในรูปแบบเอกสารหรือระบบสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการวางแผนการพัฒนาระบบนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ อุทยานิน. (2565). *แนวทางการนิเทศภายในแบบร่วมพัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา].

ธนกิจ เสียบไธสง. (2565). *การดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา กลุ่มไตรรัตน์สัมพันธ์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.]

ธารทิพย์ ดำยศ. (2561). *การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.]

ธิดารัตน์ หัตถมา. (2566). *แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.]

บรรจงรงค์ วรเศรษฐสุขศิริ. (2562). *การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในศตวรรษที่ 21*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.]

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 10. บริษัท สุวีริยาสาร์น จำกัด.

พุทธชาด แสนอุบล. (2560). *สภาพ ปัญหา และแนวทางการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.]

ภีชาวิชญ์ ยางงาม. (2564). *กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.]

ราชกิจจานุเบกษา. (2561). *กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก, หน้า 3–5.

รุ่งทิพย์ ทำนุ. (2558). *สภาพการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.]

วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ. (2564). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.]

สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). *การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชมงคลธัญบุรี.]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. (2569). *ข้อมูลด้านบุคลากร Bigdata. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3*. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. http://101.51.2.178/BigData.Ubon3/tablePerson.php?op=3.1&tab1=active&find=

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กระทรวงศึกษาธิการ.

สุวิมล เชียงทอง. (2566). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ราชบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.]

Florence Imaobong Archibong. (2012). *Instructional Supervision in The Administration of Secondary*. Education: A Panacea for Quality Assurance.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2021). *Supervision and instructional leadership: A developmental approach* (10th ed.). Pearson.

Khan, Z., Khan, U. A., Shah, R. U. & Iqbal, J. (2009). *Rahmat Ullah Shah and Javed Iqbal. Instructional Leadership, Supervision and Teacher Development*. Education: Gomal University.